

**ASMENS DOKUMENTŲ IŠRAŠYMO CENTRAS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS**

TVIRTINU
Direktorius

Nerijus Rudaitis

**ASMENS DOKUMENTŲ IŠRAŠYMO CENTRO PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDIAUS
REIKALŲ MINISTERIJOS, VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA KORUPCIJOS
PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, VERTINIMO APRAŠYMAS**

2019-10-10 Nr. L-115
Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio nuostatomis ir vykdant Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus vedėjo 2019 m. birželio 12 d. priimtą sprendimą Nr. 56VL-19, Asmens dokumentų išrašymo centre prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – ADIC) buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas specialiosios veiklos srityje – Asmens dokumentų išrašymas (asmens dokumentų blankų pirkimas) (toliau – asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimas).

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimo srityje atliekamas pirmą kartą.

Analizuojamas laikotarpis 2018 m. sausio 1 d. – 2019 m. liepos 31 d.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko Administravimo skyriaus vedėjas Andrius Konišėvas, Administravimo skyriaus vyriausioji specialistė Vilma Jakštienė ir Sertifikatų skyriaus vyriausioji specialistė Gražina Martinkėnienė.

Vertinimo tikslas – nustatyti veikiančius išorinius, vidinius ar individualius rizikos veiksnius (sąlygas, įvykius ar aplinkybes), galinčius sudaryti prielaidas atsirasti korupcijai, ir rekomenduoti prevencijos priemones nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar šalinti.

Taikyti metodai: veiklos sritį reglamentuojančių teisės aktų ir kitų teisės aktų, kuriais vadovaujasi pasirinktos veiklos srities darbuotojai, analizė, žodiniai specialistų paaiškinimai, atliktų veiksmų analizė.

ADIC užtikrina teisės aktų ir tarptautinių standartų reikalavimus atitinkančių Lietuvos Respublikos asmens dokumentų projektavimą, gamybą ir išrašymą. ADIC išrašomi dokumentai: asmens tapatybės kortelė, Lietuvos Respublikos pasas, Lietuvos Respublikos tarnybinis, diplomatinis,

užsieniečio, asmens be pilietybės kelionės dokumentas, pabėgėlio kelionės dokumentas, leidimai gyventi Lietuvos Respublikoje, valstybės tarnautojo pažymėjimas, vidaus tarnybos ir policijos pareigūnų pažymėjimai.

Įgyvendinant Vidaus reikalų ministru pavestų valdymo sričių 2018-2020 m. veiklos planą, ID-3 formato asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimas (Lietuvos Respublikos pasas, diplomatinis pasas, tarnybinis pasas, asmens be pilietybės kelionės dokumentas ir pabėgėlio kelionės dokumentas) įtrauktas į ADIC 2018 m. veiklos planą, kuris skelbiamas ADIC internetinėje svetainėje.

Vykdamas pirkimą, ADIC reikia įstaigos steigėjo – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) pritarimo.

Asmens dokumentų blankų gamybos paslauga perkama vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymu, kurio 2 straipsnis nustato perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų gynybos ir saugumo srityje atliekamus pirkimus. Asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimo objektas yra jautrios paslaugos t. y. saugumo tikslais teikiamos paslaugos yra susijusios su įslaptinta informacija ir atliekant paslaugų pirkimo procedūras ar vykdamas sutartį neišvengiamai tenka atskleisti įslaptintą informaciją. Įslaptintos informacijos apsaugos veiksnių įgyvendinimą Lietuvos Respublikos institucijose koordinuoja Paslapčių apsaugos koordinavimo komisija. Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba prie Finansų ministerijos teikia informaciją kokia įslaptinta informacija bus perduota pirkimo procedūrų ar sutarties vykdymo metu.

VRM Bendrojo departamento Slaptumo skyrius, ADIC prašymu, patvirtina galimų tiekėjų ir subrangovų (jeigu bus pasitelkiama) darbuotojų leidimų dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija bei įmonių patikimumo pažymėjimų, patvirtinančių, kad įvertintos patalpos atitinka fizinės apsaugos reikalavimus ir jose galima dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, galiojimą.

Taip pat buvo kreiptasi dėl tarpininkavimo priimančiam sprendimą valstybės paslaptį sudarančią informaciją perduoti tiekėjų subrangovams, kurie veikia užsienio valstybėse. VRM Bendrasis departamentas persiuntė Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pateiktą informaciją apie galimų tiekėjų subrangovų atitiktą įslaptintų sandorių saugumo reikalavimams.

Atliktoje korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimo srityje, ADIC nevykdo *funkcijų, susijusių su kontrolės ar priežiūros vykdymu* bei nevykdo *veiklos, susijusios su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar*

apribojimu. Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę trūkumų nebuvo nustatyta, pranešimų dėl galimos korupcinės veiklos nebuvo gauta.

ADIC valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai) veikla susijusi su įslaptintos informacijos naudojimu, kuri išsamiai reglamentuota. Direktoriaus įsakymu yra patvirtinti Pareigybių, susijusių su įslaptintos informacijos naudojimu ar jos apsauga, sąrašai. Juose nurodomos pareigybės, kurių darbuotojai turi atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima atitinkama slaptumo žyma. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro patvirtintomis Supažindinimo su įslaptintos informacijos apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais taisyklėmis, ADIC atsakingas asmuo kartą per kalendorinius metus pasirašytinai supažindina darbuotojus su informacijos apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais ir informuoja apie įstatymų nustatytą atsakomybę.

Asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimas

Analizuojamu laikotarpiu įvyko vienas ID-3 formato (Lietuvos Respublikos paso, diplomatinio paso, tarnybinio paso, asmens be pilietybės kelionės dokumento ir pabėgėlio kelionės dokumento) asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimas.

ADIC nuolat vykdoma dokumentų blankų apskaita, kurios išanalizuotų statistinių duomenų pagrindu, VRM ministrui buvo pateiktas tarnybinis pranešimas apie esamą dokumentų blankų likutį, prognozės bei planuojamų įsigyti asmens dokumentų blankų kiekį. Po to, kai buvo išnagrinėti pateikti duomenys, kuruojantis Vidaus reikalų viceministras ir Vidaus reikalų ministras pritarė ID-3 formato asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimui.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 7 straipsnyje išdėstyto įslaptinamos informacijos kategorijų sąrašo 1 dalies 3 punktu (detalūs duomenys apie technologinės apsaugos priemonių, naudojamų vertybiniais popieriams, dokumentams, dokumentų blankams, banderolėms, oficialiems žymėjimo ženklams, banknotams, monetoms nuo suklastojimo apsaugoti, kūrimą, naudojimą, gamybos technologijas, techninius duomenis), vykdydami Lietuvos Respublikos paslapčių apsaugos koordinavimo komisijos 2013 m. gruodžio 20 d. posėdžio protokolo Nr. 56-8 nutarimą bei remiantis Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos prie Finansų ministerijos pateikta informacija apie tai, kokia informacija bus perduodama ir naudojama gaminti asmens dokumentų blankus galimiems paslaugų tiekėjams sudarius sutartį, ADIC atsakingas darbuotojas kreipėsi į ADIC Specialiąją ekspertų komisiją (toliau – SEK), dėl išvados pateikimo apie ketinamos panaudoti, perduoti tiekėjams ar sukurti informacijos įslaptinimo pagrįstumo.

SEK išnagrinėjusi kreipimasi dėl išvados pateikimo, vadovaudamasi tai, kad informacija apie pirkimo objektą Vidaus reikalų ministro įsakymu yra įtraukta į Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslaptį sudarančios informacijos, susijusios su VRM ir kitų vidaus reikalų ministro valdymo srityse veikiančių įstaigų, detaluji sąrašą, atsižvelgusi į Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos prie Finansų ministerijos pateiktą informaciją, pateikė išvadą, kokio slaptumo informacija bus perduota galimiems tiekėjams, bei, kad asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimo procedūros turėtų būti atliekamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymu.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymu bei ADIC SEK išvada ir atsižvelgiant į darbuotojų vykdomas funkcijas, pirkimus reglamentuojančių teisės aktų išmanymą, jų kvalifikaciją bei patirtį, turimus leidimus dirbti su atitinkamos žymos įslaptinta informacija, direktorius įsakymu sudarė Pirkimų komisiją, suteikė jai įgaliojimus, patvirtino komisijos darbo reglamentą, paslaugos techninę specifikaciją.

Iki dalyvavimo viešojo pirkimo procedūros pradžios, komisijos nariai ir pirkime dalyvaujantys ekspertai pasirašė nešališkumo deklaracijas, konfidencialumo pasižadėjimus bei privačių interesų deklaracijoje deklaravo narystę komisijoje.

Viešųjų pirkimų tarnyba įvertina skelbime pateiktą informaciją dėl vyksiančio asmens dokumentų blankų gamybos pirkimo. ID–3 formato asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimo procedūros buvo vykdomos Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos (toliau – CVP IS) priemonėmis, o procedūros, susijusios su įslaptintos informacijos perdavimu galimiems paslaugos tiekėjams, vykdomos laikantis Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapties įstatymo 24 straipsnio nuostatomis ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių įslaptintos informacijos apsaugą, nustatyta tvarka. Baigus pirkimą, buvo sudaryta paslaugos pirkimo–pardavimo sutartis.

Pažymėtina, kad ADIC funkcionuoja vidaus kontrolės sistema: 2011 m. ADIC įdiegta, o nuo 2012 m. sertifikuota Integruota vadybos sistema, direktoriaus įsakymu Nr. 1-80 patvirtintos procedūros (procesai), kurios kiekvienais metais peržiūrimos ir esant poreikiui tikslinamos. Procedūrose „Veiklos planavimas ir analizė“ bei „Pirkimas“ dalinai aprašoma pirkimo procedūra, planavimas, nustatytos atsakomybės ribos nuo finansinių išteklių planavimo iki prekių, paslaugų ir darbų priėmimo dokumentų perdavimo apskaitą vedantiems darbuotojams. Proceso šeiminku nustatytas Strategijos skyriaus vedėjas.

Sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka nustatyta 2013 m. gruodžio 12 d. direktoriaus įsakymu Nr. 1-70 patvirtintose Vidaus tvarkos taisyklėse, reglamentuotas ADIC veiklos organizavimas, dokumentų pasirašymas ir rengimas. Taip pat patvirtinti darbuotojų pareigybės aprašymai, skyrių nuostatai, kasmetinės tarnybinės veiklos vertinimo einamųjų metų užduotys.

Lėšų poreikis asmens dokumentų blankams įsigyti teikiamas VRM Ekonomikos finansų departamentui.

Įvykdžius pirkimą, CVP IS teikiama pirkimo procedūrų ataskaita apie dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimą. Pagal pateiktus pirkimo dokumentus (sutartis, sąskaitas faktūras), apmokėjamą vykdo TVŪD Apskaitos ir finansų skyrius.

Apie sudarytą ID-3 formato asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimo–pardavimo sutartį informacija pateikta VRM Bendrajam departamentui, sutarties kopija perduota TVŪD.

Sutartyje numatyti įgalioti asmenys už sutarties vykdymą, įslaptintos informacijos apsaugos organizavimą, vykdymą ir kontrolę bei įslaptinto sandorio vykdymą.

Išvada:

Išanalizavus procesą, kuris vyksta specialiosios veiklos srityje – Asmens dokumentų išrašymas (asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimas), nustatyta, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė yra – jos atsiradimą mažina detalios reglamentuotos procedūros bei patvirtinti dokumentai, užtikrinantys korupcijos prevenciją.

ADIC nebuvo užfiksuota korupcinio pobūdžio nusikalstamos veiklos ir/ar kito tapataus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingo teisės pažeidimo, už kurį yra numatyta administracinė, tarnybinė (drausminė) ar kitokia atsakomybė.

Darbuotojai laiku deklaravo privačius interesus. Visi asmens dokumentų blankų pirkimą atliekantys darbuotojai (rengę techninę specifikaciją, vykdę ekspertinį vertinimą, dokumentų registraciją, saugojimą) yra pasirašę nešališkumo deklaracijas, konfidencialumo pasižadėjimus, pasižadėjimus saugoti įslaptintą informaciją.

ADIC tinklalapyje buvo paskelbtas pranešimas apie asmens dokumentų blankų gamybos paslaugos pirkimą, o pirkimo procedūrų ir sutarties įvykdymo ataskaitos paskelbtos CVP IS. Taip pat ADIC savo interneto svetainėje skatina pranešti apie galimus korupcijos ar nesąžiningos veiklos atvejus VRM, ADIC ar Specialiųjų tyrimų tarnybai. Nurodytais kontaktais gali naudotis tiek darbuotojai, tiek visos suinteresuotos šalys – telefono numeriai, el. pašto adresai skelbiami viešai.

Rekomenduojama, gavus Vidaus reikalų ministro pritarimą atlikti asmens dokumentų blankų pirkimą, į komisijos sudėtį įtraukti VRM ir/ar TVŪD specialistus, turinčius patirtį pirkimų organizavime ir atitinkančius komisijos nariui keliamus reikalavimus.

Administravimo skyriaus vedėjas

Andrius Konišėvas